

NÁHLÉ PŘÍHODY BŘIŠNÍ

Náhlou příhodou břišní nazýváme akutní, život ohrožující stav, zpravidla přicházející z plného zdraví, který se projevuje bolestí břicha a je provázen zpravidla dalšími příznaky, jako např. nevolností, pocitem na zvracení či zvracením.

JAK ROZDĚLUJEME NÁHLÉ BŘIŠNÍ PŘÍHODY?

Náhlé příhody břišní dělíme na neúrazové a úrazové.

A. NEÚRAZOVÉ

Dále se rozdělují na:

1. Zánětlivé

Do této skupiny patří záněty orgánů dutiny břišní (zánět žlučníku, slinivky břišní, žaludku, dvanáctníku, tlustého či slepého střeva, gynekologické záněty).

2. Neprůchodnost střeva

Může být způsobena žlučnickým kamenem, nádorem, uskrnutou kýlou či srůsty nebo po operacích, porodech, ledvinných nebo žlučnickových kolikách či při rozvratu vnitřního prostředí.

3. Krvácení do zažívacího traktu

Patří sem krvácení z jícnových varixů, prasklý žaludeční vřed, mimoděložní těhotenství, trhlina tepenné výdutě.



B. ÚRAZOVÉ

K těmto závažným stavům dochází při vnitřním či otevřeném poranění břicha, kdy může dojít k trhlině jater, sleziny nebo žaludku s následným život ohrožujícím krvácením do dutiny břišní.

JAK SE NÁHLÉ PŘÍHODY BŘIŠNÍ PROJEVUJÍ?

Zpravidla se projevují bolestí břicha, která může vzniknout akutně z plného zdraví jako krutá, ostrá bolest nebo může začít jako mírná bolest a postupně zesilovat. Bolest může být různého charakteru; ostrá, píchavá, tupá, bodavá, kolikovitá, palčivá, šokující, a může být různé intenzity. Bolest se může šířit i mimo břicho, např. do křížové krajiny, dolních končetin či genitálu nebo konečníku.

Dále bývá bolest doprovázena zažívacími obtížemi, nevolností, pocitem na zvracení nebo zvracením, říháním, poruchou odchodu plynů a stolice, méně často průjmem. Mohou vznikat i obtíže související s postižením orgánu jako je pálení, řezání při močení, výtok z konečníku či genitálu. Z celkových příznaků se u vás může projevit slabost, malátnost, zvýšená teplota, zrychlený pulz.

Příznaky mohou být méně nápadné u starších osob. Obtížné je rozpoznání náhlé příhody břišní u malých dětí.

VYŠETŘENÍ U LÉKAŘE

Vyhledání lékařské pomoci je nezbytné.

Váš lékař bude chtít vědět kdy přesně vaše obtíže vznikly, za jakých okolností, jaký je jejich vztah k jídlu, denní či noční době, zda jsou bolesti stálé nebo ustupují a zase se vracejí, zda-li jste užili nějaký lék, při které poloze těla obtíže ustávají, dále místo a charakter bolesti. Důležité jsou i všechny další doprovodné příznaky (zvracení, pálení při močení, porucha odchodu plynů a stolice, přítomnost krve ve stolici nebo zvratkách, atd.). U žen jsou důležité informace o periodě, těhotenství, užívání kontracepce, případné vynechání menstruace. Dále všechny předchozí operace. Důležitá je informace o užívání léků a alkoholu.

Během vaší návštěvy lékař zjistí váš celkový zdravotní stav, změří krevní tlak, tepovou frekvenci, dechovou frekvenci, tělesnou teplotu a pečlivě vyšetří břicho, konečník, případně provede gynekologické vyšetření.

JAKÝ MŮŽE BÝT NÁLEZ NA BŘIŠE?

Váš lékař provede vyšetření břicha podle tzv. pravidla 5P.

- A. Pohledem:** Všimá si celkového držení těla, výrazu a barvy tváře, hydratace, ale i vzhledu břišní stěny, která může být vtažená nebo naopak vzedmutá, může být viditelné i ztužování střevních kliček, barevné změny, dýchací vlna, přítomnost jizev.
- B. Poslechem:** U neprůchodnosti střev může být nápadná zesílená střevní peristaltika či naopak naprosté ticho.
- C. Poklepem:** Při poklepu dochází k bolestivému stažení břišní stěny, můžeme takto zjistit i přítomnost tumoru či tekutiny v dutině břišní.
- D. Pohmatem:** Lékař zjišťuje napětí břišní stěny, tuhost, místo a rozsah bolestivosti, event. přítomnost např. tumoru či zvětšené lymfatické uzliny.
- E. Per rektum:** Vyšetření konečníku. Varující je nález krve či hlenu ve stolici, bolestivost při vyšetření, napětí svěračů, hmatné útvary v konečníku. Případně lékař doporučí gynekolog. vyšetření, kde hodnotí bolestivost při pohybu děložním hrdlem, krvácení, atd.

Důležitou roli hrají i další tzv. pomocná vyšetření, např. krevní obraz, sedimentace, hladina zánětlivých parametrů, jaterní testy, vyšetření moči.

JAKÉ KOMPLIKACE MOHOU NASTAT?

Operace v pokročilém stavu nese vyšší riziko komplikací. Může se rozvinout zánět pobřišnice, abscesy, píštěle, sepse, selhání plic, poruchy krevní srážlivosti, život ohrožující krvácení, srůsty v dutině břišní, úmrtí pacienta.

Včasné rozpoznání náhlé příhody břišní a následná terapie významně ovlivňují další osud nemocného. Tyto akutní stavy vyžadují neodkladné operační řešení.